

ПРЕДЛОГ

На основу члана 41а став 2. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС” бр. 55/05, 71/05-исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12-УС, 72/12, 7/14-УС и 44/14),

Влада доноси

УРЕДБУ О ПРОГЛАШЕЊУ ПРЕДЕЛА ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА „СТОЛОВИ”

Члан 1.

Подручје планине Столови позиционирано у централном делу Србије, дуж десне обале Ибра, ставља се под заштиту и проглашава заштићеним подручјем под именом „Столови”, као природно добро од регионалног, односно великог значаја и сврстава се у II категорију заштите, као предео изузетних одлика (у даљем тексту: Предео изузетних одлика „Столови”).

Члан 2.

Предео изузетних одлика „Столови”, ставља се под заштиту како би се: очували хидрографски феномени који представљају једну од темељних природних вредности и то неколико водотока, од којих се по величини издвајају Црна и Брезанска река, док су остали углавном нестални и током лета пресушују (Маглешница, Добространска река, Столски поток, Шошаница и др.). Ови водотоци су између тешко приступачних и сурових гребена урезали дубоке, уске и стрме долине клисурастог и кањонског изгледа, стварајући врло сложене морфолошке структуре. Источно од главног гребена постоје нешто издашнији водотоци река Мирајице, Вилове, Јелове реке и Мељанице; очувала два вегетацијска појаса – храстов и буков, са низом уметнутих и измењених екосистема. Рецентно стање вегетације одликује велика деградација шумских површина (са присуством њихових различитих проградационих и деградационих стадијума са значајним учешћем шибљака, као и велике површине под пашњацима и камењарима).

У оквиру истраживане фауне бескичмењака, регистровано је присуство 65 врста правокрилаца, 30 врста зрикаваца, 3 врсте попаца и 32 врсте скакаваца. Највећи број откривених врста има шире распрострањење у Србији па и на Балканском полуострву али су пронађене и врсте које представљају балканске ендемите са релативно ужим ареалом. Ихтиофаунистичким истраживањима је укупно евидентирано 10 врста риба. Фауна водоземаца и гмизаваца релативно је богата и разноврсна. Од укупног броја врста ове групе, која за подручје Републике Србије износи око 45, на истраживаном простору, као и широј околини, забележено је присуство њих 19. Ако се у обзир узме и број подврста, број присутних таксона је и значајно већи.

У оквиру граница истраживаног подручја регистровано је и 125 врста птица, што представља 35,51% од укупног броја врста (352) регистрованих у Србији. Овакав диверзитет птица присутан је и поред чињенице да на овом подручју нема већих водених станишта која по правилу прати велика разноврсност птица.

Фауну сисара чини, за сада, 47 врста, што је нешто мање од половине регистрованих на простору Републике Србије. Посебан значај Пределу изузетних одлика „Столови”, даје присуство строго заштићених дивљих врста попут мрког медведа и видре, као и дивокозе, која је након неуспешног насељавања током 60-тих, година двадесетог века поново насељена на ову планину 2007. године.

Члан 3.

Предео изузетних одлика „Столови” обухвата истоимени планински масив који припада планинском систему унутрашњих Динарида и налази се у централном делу Србије на територији Града Краљева и обухвата просторе катастарских општина Замчање, Мељаница, Крушевица, Каменица, Матаруге, Брезна и Рибница. Заштићено подручје је са запада оивичено реком Ибар и магистралним путем Краљево-Рашка-Нови Пазар а са југа током Брезанске (Гвоздачке) реке и границама суседног Специјалног резервата природе „Гоч-Гвоздац”. Источну границу заштићеног природног добра чини долина реке Рибнице, док северну границу, на западу подручја, уз Ибар, представља гребен Кукурожа који одваја сливове Црне реке и Великог потока, пружајући се према истоку преко Матарушке и Превојске косе према атару села Камицора, где се спаја са источном границом, у долини Рибнице.

Површина Предела изузетних одлика „Столови” износи 9.932,1 ha, од чега је 8.699,63 ha (87,59%) у државном власништву, 1.113,58 ha (11,21%) у приватном власништву, 22,95 ha (0,23%) у јавном власништву, а 95,91 ha (0,97%) у црквеном власништву, од чега је I степеном обухваћено 15,2%, II степеном 31,0% и III степеном 53,8% укупне површине подручја Предела изузетних одлика „Столови”.

Опис границе и графички приказ Предела изузетних одлика „Столови”, дати су у Прилогу – Опис границе и графички приказ Предела изузетних одлика „Столови”, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део.

Члан 4.

На подручју Предела изузетних одлика „Столови”, утврђују се режими заштите I, II и III степена.

Режим заштите I степена, укупне површине 1.506,35 ha, односно 15,20%, површине Предела изузетних одлика „Столови”, обухвата следеће највредније локалитете:

1) „Црна река”, обухвата најсеверније делове заштићеног подручја у долини Црне реке, површина овог локалитета износи 51,08 ha и налази се територији Града Краљева (К.О. Матаруге)

2) „Маглешница-Столски поток”, обухвата релативно широк висински појас који се пружа општим правцем пружања столског масива, дуж десне обале Ибра, оквирно на потесу између сливова Маглешнице и Столског потока, површина овог локалитета износи 1.455,27 ha и налази се територији Града Краљева (К.О. Замчање и К.О. Брезна)

Режим заштите II степена, укупне површине 3.076,56 ha, односно 31,00% површине Предела изузетних одлика „Столови”, обухвата следеће локалитете:

1) „Кошарани”, обухвата простор око зоне са предвиђеним режимом заштите I степена (лок. „Црна река”), површина овог локалитета износи 185,82 ha и налази се територији Града Краљева (К.О Матаруге)

2) „Ибар”, обухвата простор око локалитета „Маглешница-Столски поток”, односно зоне са предвиђеним режимом заштите I степена, површина овог локалитета износи 1.343,54 ha и налази се територији Града Краљева (К.О. Брезна и К.О Замчање)

3) „Боровита коса-Голеш”, обухвата североисточне и источне падине Столова гледано од централне планинске греде, површина овог локалитета износи 1.547,18 ha и налази се територији Града Краљева (К.О. Мељаница и К.О Матаруге).

Режим заштите III степена, укупне површине 5.349,18 ha, односно 53,80% површине Предела изузетних одлика „Столови”, обухвата преостали део заштићеног подручја који није обухваћен режимом заштите I и II степена.

Члан 5.

На подручју Предела изузетних одлика „Столови”, на површинама на којима је утврђен режим заштите III степена, спроводи се проактивна заштита, где се могу вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, развој села и унапређење сеоских домаћинстава, уређење објеката културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства, очување традиционалних делатности локалног становништва, селективно и ограничено коришћење природних ресурса и простора.

Осим забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе, забрањују се и:

1) изградња хидротехничких објеката (брана – акумулација) као и изградња хидроелектрана на водотоцима или њиховим деловима на читавом заштићеном подручју;

2) експлоатација минералних сировина у зонама непосредне и уже заштите изворишта водоснабдевања, на подручјима или у близини подручја намењеног туризму, на подручју или у близини заштићене околине непокретних културних добара;

3) уништавање и сакупљање строго заштићених и заштићених биљних и животињских врста;

4) чиста сеча шумских површина;

5) сеча појединачних старих стабала, импозантних дендрометријских карактеристика;

6) уношење инвазивних и алохтоних врста;

7) сваки вид риболова, изузев риболова у научно-истраживачке сврхе;

8) лов речног и поточног рака (*Astacus astacus* и *Austropotamobius torrentium*).

Радови и активности ограничавају се на:

1) газдовања шумским фондом у складу са посебним шумским основама за све газдинске јединице које су у заштићеном природном добру:

2) отварање нових мајдана техничког камена унутар заштићеног подручја, само ако се материјал таквих или сличних карактеристика не може наћи на подручју изван граница заштићеног подручја, или је исти привременог карактера просторно и временски строго ограничен а користи се за побољшање услова живота локалне заједнице (изградња и одржавање локалних саобраћајница, шумских путева и сл.).

Члан 6.

На подручју Предела изузетних одлика „Столови”, на површинама на којима је утврђен режим заштите II степена спроводи се активна заштита ради очувања и унапређења природних вредности, посебно кроз мере управљања популацијама дивљих биљака и животиња, одржање и побољшање услова у природним стаништима и традиционално коришћење природних ресурса.

Осим забране радова и активности, које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе и члана 6. ове уредбе, у режиму заштите II степена забрањује се и:

- 1) измена морфологије терена, односно извођење радова који би могли да униште или наруше геоморфолошке и хидролошке карактеристике подручја;
- 2) превођење вода и измену хидродинамичких карактеристика и режима потока и река, као и све друге радове и интервенције које могу утицати на измену хидролошког режима подземних и површинских вода;
- 3) каптирање извора;
- 4) слободно испуштање отпадних и загађујућих вода у водотоке;
- 5) промена намене водног земљишта;
- 6) изградња септичких јама пропусног типа и свако испуштање отпадних и осочних вода у водоток и земљиште;
- 7) предузимање радњи и активности које би уништиле, измениле или нарушиле геоморфолошке и хидролошке карактеристике Маглешнице и Столског потока;
- 8) постављање (укуцавање) табли и других обавештења на стаблима;
- 9) уништавање и сакупљање строго заштићених и заштићених биљних и животињских врста;
- 10) сакупљање и лов речног и поточног рака;
- 11) све радње и активности којима се угрожава фауна риба и ремети њихов мрест, раст, исхрана и кретање;
- 12) уништавање гнезда птица;
- 13) извођење геолошких истраживања која подразумевају израду истражних објеката (бушотине, раскопи, усеци, засеци и сл.).

Радови и активности ограничавају се на:

- 1) активности на извођењу хитних и неопходних санационих шумских радова након акцидентних ситуација приликом ветролома, ветроизвала, пожара, каламитета инсеката и слично, уз услове Завода за заштиту природе;
- 2) газдовање шумама и шумским земљиштима у складу са плановима и основама газдовања шумама, а којима се обезбеђује одржавање постојећих шумских екосистема и побољшање њиховог састава, структуре и здравственог стања, очување разноврсности и изворности дрвећа, жбуња и осталих биљних и животињских врста у шумским састојинама;
- 3) примену одговарајућих биолошких мера против фитопатолошких и ентомолошких обољења шума;
- 4) паљење ватре, на местима одређеним за ту намену;
- 5) активности везане за унапређење популација ретких и угрожених биљних и животињских врста;
- 6) контролисано сакупљање лековитог биља;
- 7) контролисану посету у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе;
- 8) риболов у научно-истраживачке сврхе;

- 9) спровођење активности у оквиру научно-истраживачких радова и праћење природних процеса;
- 10) праћење стања флоре и фауне;
- 11) спровођење одговарајућих мера противпожарне и противерозионе заштите;
- 12) уклањање ниског растиња сходно орографији терена ради омогућавања несметаног пролаза пешачким стазама дуж клисура и кањона;
- 13) изградњу стамбених, економских објеката и објеката пољопривредних газдинстава у рејону постојећих насеља;
- 14) ловство на санитарни лов дивљачи, заштиту и унапређивање популација дивљачи у ловишту и мере на унапређивању станишта дивљачи, у складу са планским актима из области ловства.

Члан 7.

На подручју Предела изузетних одлика „Столови”, на површинама на којима је утврђен режим заштите I степена спроводи се строга заштита, којом се омогућавају процеси природне сукцесије и очување станишта и животних заједница у условима дивљине.

Осим забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе и чл. 6. и 7. ове уредбе, у режиму заштите I степена забрањује се и:

- 1) сви радови и активности, осим научних истраживања и строго контролисаних активности усмерених ка очувању и унапређивању постојећег стања екосистема;
- 2) коришћење природних ресурса;
- 3) изградња објеката.

Радови и активности ограничавају се на:

- 1) научна истраживања и праћење природних процеса;
- 2) контролисану (бројно, временски и просторно) посету искључиво ради стручне едукације;
- 3) обележавање граница;
- 4) спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина, уз сагласност надлежног за послове заштите природе (у даљем тексту: Министарство).

Члан 8.

Предео изузетних одлика „Столови” поверава се на управљање Јавном предузећу „Србијашуме” (у даљем тексту: Управљач).

У обављању законом утврђених послова управљања заштићеним подручјем, Управљач је овлашћен и дужан нарочито да: организује чуварску службу; обележи заштићено подручје и подручје заштитне зоне; донесе план управљања, годишњи програм управљања и акт о унутрашњем реду и чуварској служби; води евиденције о природним вредностима и људским активностима; обавештава кориснике заштићеног подручја и заштитне зоне о могућностима за обављање радова и активности; учествује у поступку утврђивања накнаде за ускраћивање или ограничавање права коришћења; издаје сагласности и одобрења; прати стање и води евиденције о природним вредностима, непокретностима и људским активностима; утврђује и наплаћује накнаде за коришћење заштићеног подручја.

Управљач је дужан да изврши упис делатности управљања заштићеним подручјем у складу са прописима којима се уређује класификација делатности и регистрација удружења у року од 60 дана од дана ступања на снагу ове уредбе.

Члан 9.

Очување, унапређење, одрживо коришћење и приказивање природних и других вредности Предела изузетних одлика „Столови” спроводи се према плану управљања који доноси Управљач на период од десет година (у даљем тексту: План управљања), са садржином и на начин прописан законом којим се уређује заштита природе.

План управљања садржи циљеве и приоритетне задатке очувања повољног стања заштићеног подручја, као и превентивне мере заштите од пожара у складу са законом којим се уређује заштита од пожара и прописима донетим на основу тог закона.

План управљања Управљач доноси и доставља Министарству најкасније у року од десет месеци од дана ступања на снагу ове уредбе.

У поступку давања сагласности на План управљања, Министарство прибавља мишљења министарстава надлежних за послове науке, просвете, туризма, просторног планирања, водопривреде, рударства, пољопривреде, шумарства и финансија.

Управљач је дужан да једном у три године анализира спровођење Плана управљања и остварене резултате и по потреби изврши његову ревизију.

До доношења Плана управљања, Управљач врши послове на основу годишњег програма управљања који је дужан да донесе и достави Министарству на сагласност у року од 30 дана од дана ступања на снагу ове уредбе.

Годишњи програм управљања из става б. овог члана садржи нарочито: сажет приказ природних и других вредности заштићеног подручја, циљева заштите и одрживог коришћења, могућности и ограничења за њихово остваривање; детаљан приказ годишњих задатака на чувању, одржавању, унапређењу, приказивању и одрживом коришћењу заштићеног подручја за потребе науке, образовања, рекреације и туризма и укупног социоекономског развоја; приказ конкретних послова на изради и доношењу управљачких докумената, првенствено Плана управљања, акта о унутрашњем реду и чуварској служби и акта о накнади за коришћење заштићеног подручја; приказ задатака на обележавању заштићеног подручја, заснивању информационог система и противпожарној заштити; приказ субјеката и организационих и материјалних услова за извршења програма, висине и извора потребних финансијских средстава.

Члан 10.

Управљач је дужан да обезбеди спровођење режима заштите, односно унутрашњи ред и чување заштићеног подручја у складу са правилником о унутрашњем реду и чуварској служби који доноси уз сагласност Министарства у року од шест месеци од дана ступања на снагу ове уредбе.

У оквиру садржине прописане Законом о заштити природе, правилником се ближе утврђују забрањени радови и активности, као и правила и услови обављања радова и активности који су допуштени на подручју Предела изузетних одлика „Столови”.

Правилник се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 11.

Управљач је дужан да на прописан начин обележи Предео изузетних одлика „Столови”, његове спољне границе и границе површина, односно локалитета са режимом заштите I, II и III степена најкасније у року од годину дана од дана ступања на снагу ове уредбе.

Управљач је дужан да у сарадњи са Републичким геодетским заводом и Заводом за заштиту природе Србије, изврши идентификацију граница Предела изузетних одлика „Столови” на терену, дигиталној ортофото карти и катастарском плану, у року од 12 месеци од дана ступања на снагу ове уредбе.

На операт, односно записник о утврђивању граница из става 2. овог члана, сагласност даје министарство надлежно за послове просторног планирања.

Границе утврђене, описане и верификоване на начин прописан у ст. 2. и 3. овог члана, сматраће се меродавним у свим стварима које се тичу спровођења ове уредбе.

Члан 12.

Управљач је дужан да заснује дигиталну базу података, односно географски информациони систем о природним и створеним вредностима, непокретностима, активностима и другим подацима од значаја за управљање Пределом изузетних одлика „Столови”, у року од две године од дана ступања на снагу ове уредбе.

Члан 13.

Управљач доноси и доставља Министарству на сагласност акт о накнади за коришћење заштићеног подручја Предела изузетних одлика „Столови”, најкасније у року од 90 дана од дана ступања на снагу ове уредбе.

Акт из става 1. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 14.

Средства за спровођење Плана управљања Предела изузетних одлика „Столови”, обезбеђују се из буџета Републике Србије, од накнаде за коришћење заштићеног подручја, прихода остварених обављањем делатности Управљача и из других извора у складу са законом.

Члан 15.

Планови, програми и основе из области рударства, енергетике, саобраћаја, шумарства, ловства, управљања рибљим фондом, водопривреде, пољопривреде и туризма и других делатности од утицаја на природу, а који се односе на коришћење природних ресурса и простора у заштићеном подручју Предела изузетних одлика „Столови”, усагласиће се са Просторним планом Републике Србије, овом уредбом и Планом управљања из члана 9. ове уредбе.

Планови, програми и основе из става 1. овог члана, доносе се уз предходну сагласност министра надлежног за послове заштите животне средине.

Члан 16.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

05 Број:

У Београду, 2018. године

В Л А Д А

ПРЕДСЕДНИК